

ΘΕΜΑ: ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

I. Γενικά

Η Ειδική Επιτροπή της Βουλής για την Αναθεώρηση του Συντάγματος φαίνεται ότι θα ολοκληρώσει σύντομα το έργο της. Πρέπει να σημειωθεί ότι επιταχύνονται τελευταία οι ρυθμοί για την επεξεργασία των προτάσεων, ώστε να αναμένεται εύλογα η συνέχιση της διαδικασίας στην Ολομέλεια της Βουλής κατά τη διάρκεια της παρούσας Συνόδου.

Μία πρώτη αποτίμηση των εργασιών της Επιτροπής οδηγεί στις εξής επισημάνσεις:

II. Διαδικασία

1. Η Επιτροπή δεν περιορίζεται μόνο στη διαπίστωση της ανάγκης για την αναθεώρηση επιμέρους διατάξεων του Συντάγματος, αλλά προσδιορίζει περαιτέρω, σε γενικές γραμμές, την κατεύθυνση προς την οποία πρέπει να κινηθεί το αναθεωρητικό εγχείρημα. Εξάλλου, δεν επεξεργάζεται διατυπώσεις, που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από την παρούσα Ολομέλεια της Βουλής ή την επόμενη αναθεωρητική Βουλή. Η Ν.Δ. διαφωνεί πάντως με τη θέση αυτή, υποστηρίζει δε ότι στην παρούσα φάση αρκεί απλώς η διαπίστωση των αναθεωρητέων διατάξεων.

2. Μετά τη συζήτηση των επιμέρους θεμάτων και ενοτήτων δεν ακολουθεί ψηφοφορία. Ψηφοφορία θα διεξαχθεί στο τέλος μετά την ολοκλήρωση των συζητήσεων για το σύνολο της πρότασης, όπως θα διαμορφωθεί από τον εισηγητή της πλειοψηφίας κατά συνεκτίμηση των επιμέρους προτάσεων όλων των μελών της Επιτροπής. Η πρακτική αυτή ακολουθείται ήδη, κατά βάση, από το 1975.

3. Ο εισηγητής της πλειοψηφίας πρότεινε να συμφωνήσουν από τώρα τα κόμματα, ώστε οι υπό αναθεώρηση διατάξεις να εγκριθούν με πλειοψηφία 151 βουλευτών και να ψηφισθούν στην επόμενη αναθεωρητική Βουλή με την αυξημένη πλειοψηφία των 3/5. Για το ζήτημα αυτό η Ν.Δ. διατύπωσε αντίθετη άποψη.

III. "Περιρρέουσα ατμόσφαιρα"

1. Οι συζητήσεις διακρίνονται για τη γενικότητά τους. Σε γενικές γραμμές επικρατεί κλίμα συνεννόησης και διάθεση για επιμέρους συγκλίσεις. Αντιπαραθέσεις παρατηρούνται, σε λίγες σχετικά περιπτώσεις, μεταξύ των κομμάτων αλλά και μεταξύ μεμονωμένων βουλευτών.

2. Ενόψει αυτών διαπιστώνεται συμφωνία για την ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος. Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι σπανίως αναδεικνύεται το πρόβλημα της μη πιστής - με σύγχρονο και ανοικτό μάλιστα πνεύμα - εφαρμογής πολλών από τις ισχύουσες συνταγματικές διατάξεις.

3. Οι συζητήσεις περιορίζονται συνήθως στα σημεία που περιλαμβάνονται στις αρχικές προτάσεις των κομμάτων. Ορισμένες φορές επεκτείνονται πάντως και στην προβολή νέων θεμάτων.

4. Οι επιμέρους προτάσεις αποσκοπούν ιδίως: α) στη διευκρίνιση του περιεχομένου των αναθεωρητέων διατάξεων, β) στην απορρόφηση τριβών και εντάσεων που είχαν εμφανισθεί στην πράξη, και γ) στο μερικό και "άνευρο" εκσυγχρονισμό του Συντάγματος.

IV. Προοπτική

Υπ' αυτά τα δεδομένα, η διαδικασία για την αναθεώρηση του Συντάγματος δεν είναι δυνατόν να επιφέρει την αναγκαία εκσυγχρονιστική τομή στους συνταγματικούς θεσμούς. Εκτός από την προσπάθεια για τη διευκρίνιση ορισμένων θέσεων και τη συνεκτικότερη διαμόρφωση της συνταγματικής πολιτικής της πλειοψηφίας, επιβάλλεται λοιπόν ο εμπλουτισμός της πρότασης με μία νέα δέσμη ιδεών. Οι ιδέες αυτές πρέπει να αποτελέσουν, πριν από την αποπεράτωση των εργασιών της Επιτροπής, αντικείμενο επιμελημένης επεξεργασίας και να προβληθούν ως συνέχεια και προέκταση της αρχικής πρωτοβουλίας του ΠΑ.ΣΟ.Κ., αναδεικνύοντας το (ελλείπον) εκσυγχρονιστικό στίγμα της.

18 Απριλίου 1996